

**Управління освіти і науки Сумської міської ради
Сумський дошкільний навчальний заклад (ясла-садок) № 25
«Білосніжка»**

**К О Н С У Л Ь Т А Ц І Я
«Розкриваємо творчий потенціал
дошкільників»**

*«Якщо Всесвіт справді безмежний, а
Природа не має ліку у своїй творчості, то
єдиною моделлю цієї безмежності та цих
багатств є Дитина»
(Ш.Амонашвілі)*

З перших років життя людина є рушієм розвитку і творцем світу та самої себе. В процесі засвоєння і привласнення культури малюк сприймає довкілля, діє в ньому та з ним, осмислює і робить висновки. Отже, засобом світо- та культурозасвоєння для дитини є творчість.

Творчість, процес творення — це відкриття чогось нового, раніше не відомого для конкретного суб'єкта, такого, що відрізняється неповторністю, оригінальністю, унікальністю.

Здатність до творчості, яка характеризує особистість загалом, виявляється у різних сферах активності та розглядається як відносно незалежний чинник обдарованості називають **креативністю** (від. лат. «творення»).

Одною зі складових поняття обдарованості є здатність дивуватися і пізнавати, знаходити рішення в нестандартних ситуаціях, спрямованість на відкриття нового та глибокого усвідомлення свого досвіду. Саме так визначав **творчі здібності** видатний філософ, соціолог і психолог Е. Фромм.

Ідея щодо забезпечення можливостей для максимального розвитку творчого потенціалу дітей з перших років життя базується на даних науковців-біологів, які вважають, що серед 15 мільярдів клітин головного мозку активно працюють лише 3-5%. На думку психологів, людський мозок містить в собі величезну надмірність природних можливостей, які не використовуються і не реалізуються протягом життя.

Тож, попри різноманітність та суперечливість сучасних психолого-педагогічних поглядів на проблему творчості, відмінність формулювань визначення творчих здібностей необхідність їх розвитку безперечна. Адже творчі здібності є базовою якістю особистості, її ядром, центральною характеристикою.

Основними показниками творчих здібностей є:

- **Швидкість думки.** Визначається кількістю ідей, які виникають за одиницю часу.
- **Гнучкість думки** – здатність швидко і без внутрішніх зусиль переключатися з однієї ідеї на іншу.
- **Оригінальність** – здатність до генерації ідей, які відрізняються від загальноприйнятих, до парадоксальних, несподіваних рішень.
- **Допитливість** – здатність дивуватися, відкритість та інтерес до усього нового.
- **Сміливість** – здатність приймати рішення в ситуаціях невизначеності, не лякатися власних висновків і доводити їх до кінця, ризикуючи особистим успіхом.

Зовнішніми проявами творчих здібностей дітей виступають:

- швидке розвинуте мовлення;
- розвинуте мислення;
- рання захопленість;
- допитливість тощо.

Важливо, що успадкований потенціал не є найважливішим показником майбутньої творчої діяльності. Для креативності, як і для багатьох інших психологічних властивостей, існує сенситивний (сприятливий для розвитку) період – перші п'ять років життя.

На будь-якому віковому щаблі малюк набуває не лише психологічні якості, спільні для всіх дітей, а й свої власні індивідуальні особливості психіки та поведінки. Кожний вихованець є неповторною особистістю з власними смаками, інтересами і здібностями.

Н.В.Гавриш, в книзі «Розвиток мовленнєвої творчості в дошкільному віці» визначає дитячу творчість як унікальне явище: «...винятковість якої виявляється в особливостях психічного розвитку дитини, своєрідності світосприймання, її невеликому життєвому досвіді». В названій вище монографії представлено еволюцію педагогічних поглядів на проблему розвитку дитячої творчості у вітчизняній та зарубіжній педагогіці, де окремо означено один із сучасних напрямків – «педагогіка творчості» (Ч.М. Гаджієв, І.П. Іванов, О.Г. Кучерявий, Я.О. Пономарьов та інші).

Одним з найважливіших понять цього напрямку є «навчання творчості». Автори визначають його як спільну діяльність педагога та дітей, спрямовану на розкриття їхніх потенційних можливостей, а також освіту в галузі технології організації творчого процесу виховання значущих для творчості якостей, розвиток творчих сил і здібностей. Основними чинниками розвитку дитячої творчості, в тому разі їх здібностей, науковці вважають: створення відповідного розвивального середовища та організацію цілеспрямованого педагогічного супроводу творчої діяльності дошкільнят. (див. схему)

Успішне управління творчою діяльністю дитини неможливе без врахування індивідуальних здібностей і інтересів кожного малюка; надання можливості самостійного експериментування, ініціативної діяльності; організації навчання певних дій, необхідних для реалізації даної діяльності і створення умов для розвитку психічних процесів, значущих для творчості.

Особливе ставлення дорослого до проявів творчої активності дитини може або розвинути її, або загальмувати. Хоча варто пам'ятати, що будь-яке навчання одночасно і розширює колозір дитини, і обмежує його штампами сприйняття даної культури. Дитина приймає картину світу дорослого з її обмеженнями, швидко навчається не ставити певних запитань. Тому особливо важливо, щоби поруч із дитиною був креативний мудрий педагог, тоді спільна творчість дитини і дорослого набуватиме нової якості.

Відомий дослідник природи творчості, психолог К. Торренс довів, що для формування навичок творчого мислення необхідні вправи з відповідними “інструментами”, у відповідній обстановці. Він виокремив п'ять принципів, якими дорослий повинен користуватися для заохочування творчого мислення у дітей:

1. З повагою ставитися до незвичних запитань та ідей.
2. Показувати дітям, що їхні ідеї цінні.
3. Сприяти самонавчанню та заохочувати самостійність у навчанні.
4. Надавати час для діяльності, протягом якого їх ніхто не оцінює. Завдяки цьому дитина може вільно формувати свої ідеї.
5. Пам'ятати, що критика дорослих може призвести до негативної реакції та замкнутості з боку дитини.